

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

In Festo SS. Petri & Pauli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO SS. APOSTOLORUM
PETRI, ET PAULI.

CONCIO PRIMA.

Quem dicunt homines esse Filium hominis?

Textus.

Matth. 16.

Superiores, & eos, qui præsunt, decet ha-
bere bonam famam, & optimæ conver-
sationis omen, & nomen.

Thema.

Hristus, licet fuerit ipsa innocentia, ac bonitas, con-
scientia nullius peccati eum argueret: *Quis ex vobis*

Exordium.

arguet me de peccato? Joan. 8. Tamen & talis, bo-
nus, innocens, apud exteros, & plebem haberi, repu-
tari, & undique bonam famam retinere studuit: relinquens ex-
emplum Superioribus, famam bonam, ac exultationem, opti-
mis suis moribus, & conversatione, conservare adlaborent. Hor-
tantur eos idipsum S. Apostoli Petrus & Paulus: *Oportet autem*
illum, & testimonium habere bonam ab iis, qui foris sunt, ut
non in opprobrium incidat, & laqueum Diaboli. S. Paulus I. ad
Tim. c. 3. Et iterum ad Rom. c. 11. *Providentes bona non*
tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Et
2. ad Corinth. 2. *Christi bonus odor sumus Deo in his, qui salvi*
sunt. Nervosè hortatur S. Petrus ep. I. c. 2. *Charissimi, ob-*
secro vos, tanquam advenas, & peregrinos, abstinere vos à car-
nalibus desideriis, quæ militant adversus animam, conversatio-
nem vestram inter gentes habentes bonam, ut in eo, quod de-
trectant de vobis, tanquam de malefactoribus, ex bonis operi-

Textus Sacra
Scriptura.

Pars II.

(H)

bus

ESTO

bus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis. Et iterum Epistola 2. c. 3. Dominum Christum sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad sanctificationem omni poscentes vos rationem de eâ, quæ in vobis est, spe, sed cum modestia, & timore conscientiam habentes bonam, ut in eo, quod detrectum vobis, confundantur, qui calumniantur vestram bonam in Christo conversationem. Sic luceat lux vestra coram hominibus, & videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est. Præfides hortatur Christus Matth. 5. & Salomon Ecclef. 41. Curam habe boni nominis. Audiamus & Patres.

SS. Patres. Sic Doctor bonam eligat vitam, ut etiam bonam non negligat famam, docet S. Augustinus de doctrina Christiana. Et in

S. Augustin. rum Serm. de vita Cleric. Due sunt conscientia, & fama, conscientia tibi, fama proximo necessaria est, qui enim confit

S. Hieronymus. conscientia, & negligit famam, crudelis est, qui aliorum animos excidit. Apostolici præcepti est, & exempli, ut habeamus

rationem non tantum conscientia, sed etiam fama, scribit S. Hieronymus ep. 14. ad Celantiam. Et in cap. 4. Matth. habet:

Opera salutis, sine fama boni odoris non satis relucet auditoribus, nec fama sine opere proficit, sine quibus fama curi

Sacerdotis non commendatur. Sacerdotis os, mens, manus concordet, inquit ep. ad Nepotem. Optimè S. Gregorius lib.

S. Gregorius. 9. super Ezechielem: Hi, quorum vita in exemplo posita est

imitationis, debent, si possint, detrahentium verba compescere, ne eorum prædicationem non audiant, qui audire poterant, &

ita in pravis moribus remanentes benè vivere contemnant. Et hom. 11. sic hortatur: Sic sit opus in publico, quatenus inter-

io maneat in occulto, ut & de bono opere proximis præbeamus

S. Bernardus. exemplum. Pulcherrimus est ordo, & saluberrimus, ut omni-

quod portandum imponis, tu portes prior, & ex te discas, qualiter oporteat aliis moderari noveris. Pascas verbo, pascas exem-

plo, instruit S. Bernardus in Epistola 72. Eleganter S. Chry-

solomus

Chryſtoſtomus hom. 23. ad popul. *Fidelem non ex ſolo munere vi-
deri oportet, ſed ex vitæ novitate.* Suaviſſimè concludit S. Chryſtoſto-
mus. Ignatius in ep. 14. ad Ephes. *Qui profitentur ſe Chriſti eſſe,
non modo ex iis, qua dicunt, ſed ex iis, qua faciunt, cognoſcan-
tur, ex fructu enim arbor agnoſcitur. Præſtat enim eſſe & ta-
cere, quàm loqui & non eſſe. Non in ſermone regnum Dei, ſed
in virtute. Dei gratiâ deſuper Conceptus dabo.* S. Ignatius
Martyr.

CONCEPTUS I.

Superiorem, præſidem, correctorem morum populi Judai-
ci Deus conſtituit Iſaiam: qui nempe objurget eorum iniquos
mores, emendet errata, ut vitæ innocentiam amplectantur. Ad
hunc finem ad Iſaiam inquit Deus c. 40. *Super montem ex-
celſum ascende tu, qui evangelizas Sion.* In cacumen mon-
tis contende, atque indè perora; qui vitiorum alienorum futu-
rus objurgator es. An non melius feciſſet Iſaias, ſi domos, in
quibus diſſoluti homines degebant, aut plateas, & fora, in qui-
bus corrupti mores tractantur, obambuläſſet, hos, & illos corre-
cturus? non domos viſitet Iſaias, non fora, & plateas oberret,
ſed montem excelſum ascendat, corruptos populi mores corre-
cturus, ad meliora errantem plebem deducturus. Quid quæſo
per hunc montem excelſum intelligendum eſt? Reſpondet S. Bru-
no Serm. de confeſſ. Per montem excelſum, non tam locum emi-
nentem, quàm ſtagium perfectionis, bonæ conſcientiæ, ac opti-
mæ apud homines famæ, & notæ, intelligendum eſſe; ſuperior,
inquam, Præſes, & Paterfamilias &c. omniſque, cujus officiũ
eſt ſubditos corrigere, erudire, montem excelſum conſcendat,
id eſt, perfectioni ſtudeat, ipſemet innocens, caſtus, timoratus,
expers peccati ſit in ſua conſcientia, & talis, innocens, caſtus, ti-
moratus, juſtus, exemplo ac converſatione audiat, & ab exteris,
& ſibi ſubditis, ac proximis, habeatur. Ita S. Bruno: *Vis tuus
ermo ſuſcipiatur, ascende prius in montem excelſum: dilige pa-
cem, & charitatem, omnes obedient tibi, & verba tua audient.* Confirmatio.

CONCEPTUS II.

Ezechias vidit illa quatuor animalia, currus divini atri-
per totum corpus undique oculis repleta: *Et totum corpus
lis plenum in circuitu ipsorum quatuor.* Cap. 1. Quid qu-
tot, centenis, & ultra oculis, animalia hæc repleta agent, &
cient? fors currui intendent, ne à rotis pulvere conspergati
maculetur, deviet, aut declinet? aut uno, atque altero oc-
hoc negotium facile observabunt, reliquis copiosis oculis
ipsi attendunt, se ipsa inspiciunt: *Et unumquodque eorum
ram facie sua ambulabat.* Quid ergò mysterii in his oculis
currus divini vectoribus latere potest? Detegit myst erium
Gregorius lib. 1. hom. in Ezech. tom. 32. Per hunc divinum cu-
rum, Ecclesiæ militantis cursum intelligens, nempe mores
conversatorem fidelium populorum; per animalia oculata
rum trahentia, intelligit Superiores & Rectores, quales sunt Po-
dicatores, Pastores, Patresfamilias &c. quorum cura & munus
est, corrigere, emendare, perficere proximum, & cautè, in
more DEI deducere. Oculata erant undique illa animalia cu-
rum trahentia, discant Superiores, eos debere esse undique oca-
lato, fama bona, conversatone optima, totos lucidos, claros,
integros, ut sic alios cautè deducant, ac virtuosos efficiant. Au-
diamus verba magni Gregorii: *Sancti viri solerter se aspiciunt
in quibus ab ipsis judicari possunt, qui in se nec ea latere volu-
rant, ignorant.*

CONCEPTUS III.

Christus Salvator noster Petro Apostolo curam totius Chri-
stianitatis committens verbis: *Pasce oves meas:* ter in amorem
& charitate solidum cupit: *Simon Joannis, diligis me?* Joan. 21.
In Apocalypsi cap. 1. similis filio hominis, qui est Salvator noster
apparuit Joanni Evang. totus candidus, fulgens, clarus ac lucens
Cap.

Capilli erant candidi, tanquam lana alba, & tanquam nix, facies ejus sicut Sol. Demandans Joanni Ecclesiarum correctionem, & emendationem: *Quod vides, scribe in libro, & mitte septem Ecclesiis, quae sunt in Asia.* Quid significat, quod committens Christus Petro curam Christianitatis, eum ter charitate solidum, ac instructum voluit? Joanni demandans correctionem Ecclesiarum undequaque candidus, lucens, ac fulgens apparuit? ad quaestiones respondeo: Numero ternario convenit perfectio, juxta tritum: *Omne Trinum perfectum.* Charitatem nominat Apostolus ad Coloss. 3. Vinculum perfectionis: *Charitatem habete, quod est vinculum perfectionis,* quas perfectiones describit 1. ad Corinth. cap. 13. *Charitas patiens est, benigna est, charitas non amulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quarit quae sua sunt, non irritatur, non cogitat malum &c. omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.* Ter ergo in amore, & charitate radicatum Deus vult Petrum, animarum regentem, Ducem, & Pastorem, ut undique perfecti esse studeant, qui aliis praesunt, & alios regunt. Perfecti, inquam, intrinsecè, bona conscientia, perfecti & extrinsecè, optima fama, probatae vitae. Hinc & Christus, Joanni Ecclesiarum curam demandans, totus candidus, fulgens, & splendens apparuit, indicans: eos, qui correctioni aliorum praepositi sunt, non tantum in se, in conscientia, inquam, debere esse candidos, puros, ac mundos, ut lanam, & nivem, sed & ut Solem, bonam famam, probatam vitam, & conversationem, aliis praelucere, ac fulgere. Sic concludente Philone lib. de Mon. tom. 1. 1. *Postulat enim in eo viro lex praestantiorem indolem, quippe qui Deo sit familiaris praeter ceteris, situs in quodam divinae, humanaeque naturae confinio.*

CONCEPTUS IV.

Moyſes, Exodi 34. deſcendens de monte cum Tabulis Legis promulgandis; apparuit cornutus in facie, id eſt, ſcribitur in verſiculo 29. *Facies ejus ita lucebat, ut etiam lucis radii qui metaphoricè cornua vocantur, è vultu vibraret.* Hoc notare libeat: Moyſes, legis divinæ promulgator, lucet, ac ſplendet. Narrat pariter ſacer textus de Moyſe: *Impletis ſermonibus poſuit velamen ſuper faciem ſuam &c. operiebat rursus faciem ſuam, ſi quando loquebatur ad eos.* Verſiculo 35. Pater in Eccleſiaſten, hæc verba ſic explicat: Moyſen ſplendidam ſuam faciem imposterum ſemper operuiſſe, & nonniſi dum de legis obſervantia populum inſtrueret, vel corrigeret, plebi tantam ſplendidam faciem intuendam, exhibuiſſe. Cur quaſo Dei faciei Moyſis mirabilem ſplendorem indidit rectè tunc, dum legem Dei promulgaret? dein cur Moyſes imposterum ſuam ſplendidam faciem nonniſi monſtravit, quàm tunc, dum de lege Dei populum erudiret, & inſtrueret? Luci Solis, Lunæ & Stellarum Academicus hoc ſubſcribit Lemma: *Semper impollutus: cui decor ubique integer:* Lucere voluit Deus faciem Moyſis, dum legem Dei promulgaret populo; ut ediſcant ex hoc, qui legem præſunt, leges & conſtitutiones præſcribunt; luceant, ſplendent, bona conſcientia, ac bona fama: ſemper ſint impolluti, intus, ac foris integri; ac decori, intus in conſcientia, foris optimam, ac converſatione. Splendidam ſuam faciem Moyſes nonniſi dum erudiret plebem, monſtrabat, erudiens per hoc omnes Superiores, ac Rectores; alios, quàm maximè erudient, ſi integritatis conſcientiæ, ac bonæ famæ luce ſplenduerint. Agnovit hoc Gentilis Tullius Tom. 61. in Verr. ſcribens: *Legem enim prædicant, innocentia, continentia, virtutumque omnium; qui altero rationem vitæ repoſcunt.*

CONCEPTUS V.

Ad Regimen, & gubernationem præordinatus erat Jacob: *Major seruiet minori.* Genes. 25. Esau, inquam, Jacobo: Hic Jacob innocens, optimæ erat conscientia: *Jacob dilexi*, ad Rom. 9. Ast licet in conscientia optimus, innocentissimus fuerit, tamen & ab extrinseco, insignis sanctitatis & probitatis, Mater Rebecca Jacobum exornavit: *Vestibus Esau valdè bonis, quas apud se habebat domi, induit eum.* Genes. 27. quæ vestes specialem fragrantiam, & odorem suavissimum spirabant; *Statimque ut sensit vestimentorum ejus fragrantiam, benedicens ei ait: Ecce odor filii mei, sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus.* Cur divina bonitas disposuit, ut Jacob, qui in conscientia sua, innocens & bonus erat, etiam exteriori vestitu, ac habitu, suavem odorem, & fragrantiam spiraret? quid per hunc externi habitus suavem odorem est intelligendum? Sensum disco ex S. Paulo 2. ad Corinth. 2. scribentis: *Christi bonus odor sumus Deo in his, qui salvi sunt.* Tiranus odorem hunc interpretatur, bonam famam, & suavem fragrantiam optimæ vitæ, morum, ac conversationis significare; Jacob ergò Superiorem, Regentem futurum, sedula Mater, licet in conscientia fuerit bonus, extrinsecè etiam, bonâ famâ, ac vitæ integritatis notâ publicâ, benè olere, ac fragrantiam optimorum morum spirare, adlaborat: instruens per hoc omnes Superiores, Regentes, Duces, Instruções, quorum officium est alios erudire, corrigere, ad meliorem frugem deducere, ipsi non tantum virtuosos, sancti, immaculati, optimæ conscientia sint, sed & optimæ famæ ac rumoris, de vitæ innocentia, ac morum integritate.

CONCEPTUS VI.

De Samuele inquit Scriptura 1. Regum 2. *Placebat tam Deo, quam hominibus.* Deo placemus per bonam conscientiam, hominibus placemus, per morum integritatem, ac optimæ vitæ normam, & conversationem, quod Samuel ergò placebat tam Deo,

Deo, quàm hominibus, patet Samuelem illibatam confervisse conscientiam, penes iutegritate morum, honestate vitæ, actuum, & conversationum optimâ ac laudabilissimâ formulâ præluxisse. Ita subscribit in hunc locum Hugo Cardin. *Placebat tamen Deo per mundam conscientiam, quàm hominibus per bonam famam.* Quod Samuel studuerit per mundam conscientiam placere Deo, approbo; sed & cur placere studuit hominibus, sed cur placere satagit hominibus per bonam famam? cum Apostolus dicat: *Si hominibus placerem, Christi servus non essem,* Galat. 1. Intelligite & notate: Samuelem à Deo ordinatum fuisse in Judicem, Regentem, & Superiorem Populi Israëlitiçi, quia tamen studuit placere Samuel tam Deo, quàm hominibus; Deo per bonam conscientiam, hominibus per bonam famam. Discant et hinc omnes, qui præfunt, Superiores, Magistratus, Reges, ac Doctores, non solum bonam, illibatam habere conscientiam, sed & laesam famam, vitæ ac morum, laudatissimam retinere bonam.

Epilogus.

Hortatur ergò omnes Præsides ac Superiores Christus Matth. 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est. Amen.*

IN FESTO SS. APOSTOLORUM
PETRI ET PAULI.

CONCIO SECUNDA.

Quem dicunt homines esse Filium hominis? at illi di-^{Textus.}
xerunt, alii Joannem Baptistam, alii verò Eli-
am. Sc. Matth. 16.

Famam bonam, ac existimationem proba-^{Thema.}
tæ vitæ, si Superior habuerit? facile per-
suadebit ad optimos virtutum fructus.

Amam bonam, odoriferæ rosæ comparavero, cum ^{Exordium.}
inscriptione: *Odore trahit*: sic Superior, odore bo-
næ famæ, ad extra diffusio, ad virtutem, & optimos
mores, sibi subiectos facile trahet, atque perducet.
Unde Christus ad Superiores ait: *Sint lumbi vestri
præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris.* Lucernæ, in-
quam, optimarum actionum, ac conversationum. Unde iterum
Christus Matth. cap. 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus,* ^{Textus Sacre}
ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui ^{Scripturæ.}
in cælis est. Et Paulus ad Titum cap. 2. Superiores hortatur:
*In omnibus præbe teipsum exemplum bonorum operum, in do-
ctrinâ, in integritate, in gravitate, verbum sanum, irreprehens-
sibile.* Et S. Jacobus c. 3. *Quis sapiens, & disciplinatus inter
vos, ostendat ex bona conversatione operationem suam, in man-
suetudine pacis.* *Fama bona impinguat ossa,* inquit Salomon
Prov. cap. 22. *Audiamus Patres: Quisquis à criminibus fla-* ^{Patres.}
gitiorum

Pars II.

(1)

gittiorum

- S. Augustin. *gitiorum vitam suam custodit, sibi bene facit; quisquis autem etiam famam, & in aliis est misericors, nobis enim necessaria est vita nostra, aliis fama nostra, scribit S. Augustinus de bono viduitatis. Verba compescere, ne eorum predicationem non audiant; bonâ famâ nihil est preciosius, nec melius, nec Crasti thesuros quisque cum ea comparaverit, tales enim esse censemus, qualis fama cuique est. Huic aures intenduntur, & oculi. In docet S. Isidorus Pelusiota lib. 3. ep. 142. Hoc natura thesauris reponimus, quod fama commodis applicamus, scribit Cassiodorus lib. 8. ep. 23. Et iterum lib. 1. ep. 5. Ubique cognoscitur quisquis famâ teste laudatur. Appositè S. Gregorius part. 2. Pastor. lib. 3. Illa vox libentius auditorum corda penetrat, quam dicentis vita commendat, quia quod loquendo imperat, ostendendo adjuvat, ut fiat. Perbellè scribit S. Laurentius Justinianus lib. de conflict. interno: Dabis voci tue vocem virtutis, quid suades, tibi prius persuasisse cognoscaris, validior opera, quam oris vox est, fac ut loqueris. Unius splendor, alterius est incendium, inquit S. Gregorius Nazianz. de S. Basilio. Et S. Ambrosius habet: Non difficile estimatur, quod jam factum suspicitur. Concludo cum S. Valeriano Epist. hom. 17. Cui sedet animis, quod docetur exemplis. Imploratâ S. Spiritus gratiâ desuper Conceptus dabo.*

CONCEPTUS I.

Confirmatio. De crudeli Herode narrat Marcus cap. 6. *Audio eo: S. Joanne, inquam, multa faciebat, & libenter eum audiebat. Quid traxit Herodem, ut Joannem libenter audiret, ad ejus instructionem obediens & obtemperans, multa faceret? motivum indicens præmittit S. Evangelista: Herodes autem metuebat Joannem, sciens eum virum justum, & sanctum.* Fama bona, vita integritas, & conversationis optima forma S. Joannis, traxit Herodem,

rodem, ut licet aliàs homo ferus, & durus esset, tamen verbis Joannis obtemperaret, mala multa intermitteret, bona plurima faceret, atque impleret. Verissimè S. Laurentius Justin. lib. de conflict. interno: *Illà vox libentius auditorum corda penetrat, quam dicentis vita commendat.* Fama bona impinguat ossa.

CONCEPTUS II.

Recenset Magister Gentium S. Paulus conversiones innumeratas, quas effecit Deus per Collegium Apostolicum in provinciis, quas error excœcaverat, polluerat superstitio, & immanitas cruentaverat. Per Apostolos ad Christum adductæ, & Jovi decerpæ numeratur magna Macedonia, Dalmatia, felix Arabia, vasta Asia, tota Hispania, Gallia, Italia &c. quærit quis quo medio? dico Apostolorum vitæ innocentis, optimæ conversationis fama: audiamus testem S. Paulum 2. ad Corinth. cap. 2. *Deo autem gratias, qui semper triumphat nos in Christo JESU, & odorem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco, quia Christi bonus odor sumus in iis, qui salvi sunt.* Confirmat idipsum Actorum cap. 14. *Turbæ autem levaverunt vocem suam lycaonicè dicentes: Dii similes facti hominibus descenderunt ad nos, & vocabant Barnabam Jovem, Paulum verò Mercurium.* Quàm benè Isidorus Pelus. lib. 3. ep. 142. *Qualis forma cujusque est, talis esse censemur, huic aures intenduntur, & oculi.*

CONCEPTUS III.

Una mulier Hebræa Judith, ad nutum habet omnes civès urbis Bethuliæ, omnes à majori ad minimum ei obediunt, dictis obtemperant: *Et dixerunt illi Ozias, & Presbiteri, quia omnia, qua locuta es, vera sunt, & non est in sermonibus tuis ulla reprehensio.* Quid mulieri apud populum tantam fidem, & auctoritatem conciliavit, respectum creavit? causavit bonæ vitæ, ac integritatis, fama optima: *Quoniam timebat Dominum valdè,*

(1) 2

nec

*nec erat qui de illa loqueretur verbum malū. Judith. cap. 8. Quia
benè Nazianz. Unius splendor, alterius est incendium: citò sed
animis, quod docetur exemplis. Valerianus.*

CONCEPTUS IV.

In monte Thabor clarificatur Christus, Salvator noster, totus candidus, ac lucidus apparet. *Resplenduit facies ejus sicut Sol, vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix. Matth. 17.* Cur adeò clarificare filium suum Patri æterno placuit? notare debet, quod S. Evangelista subnectit: *Ecce vox de nube dicens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui, ipsum audire.* Ut Filium suum audirent, dictis ejus crederent, ejus mandatis obediētes, obtemperarent, & probè instituta sequerentur, Pater Filium suum clarificavit, totum candidum Apocryphis representavit; fulgor lucis, candor nivis, symbolum sunt tantam innocentis vitæ, ac bonæ conscientiæ, quàm etiam optimæ famæ, & præclaræ existimationis; discant hinc Superiores, ac Præsides, quoniam facilè persuadebunt, corrigent, benevolè audientur à sibi subjectis, si candidi, lucidi fuerint, si non tam conscientiam bonam, quàm & famam optimam splendentes, refulserint.

CONCEPTUS V.

A deserto egressus Christus, cum in Bethsaidam ingressus fuisset, adduxerunt ei cæcum, precati: ut omnipotenti tactu manuum suarum, damna oculorum, quibus orbis erat, illi instauraret; Marci cap. 8. *Adducunt ei cæcum, & rogabant, ut illum tangeret.* Condolens Christus ærumnosi hominis calamitati, descendit in vota illius, atque miraculosam curationem perfecit hoc remedio: *Exspuens in oculos ejus, impositis manibus suis interrogavit eum, si quid videret;* neque contentus semel imposuisse manus, iterum iterumque applicuit, sicque ille visum integrum accepit. Quid mysterii latet, in hoc modo curandi cæcum?

cœcum? quod nempè Christus, salivam oris sui, & sacras simul manus, iteratò conjunxerit, exspuerit in oculos cœci, & una simul tetigerit oculos cœci? Euthymius in hunc locum exponit mysterium miraculi; intelligens per salivam, & sputum, verba Christi, præceptiones, exhortationes, & monitiones Christi; per manus verò, opera & facta Christi. Audiamus verba Euthymii: *Sermonis quidem signum est sputum, utrumque enim ab ore progreditur, operis verò manus.* Et sputa, & verba ab ore fluunt, manibus opera exercentur, quod ergò Christus, hunc cœcum miraculo sanaturus, ad salivam manus adhibuerit, idè fecit, ut significaret: eum qui dicit faciendo, & facit dicendo; cujus, inquam, dicta, & facta, conscientia, & bona fama conveniunt, tantam in jubendo, præcipiendo, & mandando, habituram vim, & efficaciam, ut queat operari miracula, & facere prodigia; cœcos in virtutis semita facillè faciet videre viam mandatorum DEI, ac progredi de virtute in virtutem; obcœcos, induratos in malitia, facillè illuminabit, instruet, edocebit, ducet, ac diriget in viam bonam salutis. Sic conceptum hunc finit citatus Euthymius: *Sputo ac manibus Christus cœcum sanat: offendens: quod sermo conjunctus operibus, miraculum operari potest.*

CONCEPTUS VI.

Christus Matth. cap. 13. Regnum cœlorum simile dicit: *Sagena missa in mare:* sunt, qui per sagenam hanc Superiores, Parentes, Præceptores intelligunt; quorum officium est suis hortationibus, monitionibus, è amaris vitiorum aquis, sibi subditos extrahant, cœlo lucrentur; hoc ut commodè faciant, fiant, & sint similes sagenæ, ac reti piscatorio: sed cur reti, aut sagenæ sint similes? cum piscationes aliis, & pluribus modis fiant? ut docet Ælianus lib. 8. cap. 5. *Piscationum quatuor sunt genera, fit enim vel reti, vel conto, vel nassa, vel hamo.* Cur ergò reti, ac sagenæ Superiores comparantur? cur non nassa, vel hamo similes dicuntur? advertite: Rete, perfectior, tutior, magis certa, ac indubitata fit piscatio, ex causa, quia rete, vel sarena, arcta, angusta, & stricta est; vult ergò Christus comparatione hac, ubi Superio-

periores lagenæ comparat, indicare: si Superiores, arctæ, as-
stæ, ac frictæ fuerint conscientiæ, ac bonæ famæ, quò arctior
vivendi formam, conversandi normam tenuerint; eò facilius
subiectos, suis exhortationibus capient, lucrabuntur, ad pom-
optatæ vitæ detrahent ac deducunt. Ita Autor quidam apud
Didacum Nissenum concludit. *Vita arctior, vehementer con-
ducit ad pisces capiendos.*

CONCEPTUS VII.

Psalmista Regius signanter narrat Psal. 76. Deum populum
Israëliticum, è terrâ Egypti in terram promissam deduxisse per
hos duos: per Moysen, inquam, & Aaron. *Deduxisti sicut
populum tuum in manu Moysis, & Aaron.* Populus Judaicus
obstinatus, duræ cervicis, contra Deum rebellis fuit, per manum
Moysis & Aaron facti sunt mansueti, patientes ac humiles. Quomodo
rectè per manum Moysis & Aaron simul? facti sunt
dæi mansueti, tanta populi correctio, & commutatio facta est
cur non per Moysen solum, vel Aaron solum, cur rectè per
utrumque simul? Notat S. Hieronymus in citatum Psalmum. Of-
ficium horum duorum fratrum, nempe unius fuisse facere, al-
terius autem officium erat dicere: ac subsumit: ubi in Superioribus
Duce, ac Præsidente, hæc duo; *facere, & dicere* conjuncta sunt, ubi
conscientia bona, bonæ famæ, ac morum, & conversationis in-
tegritati, correspondet; sint licet commissi subditi, obstinati, in-
indomiti, duræ cervicis, facile oves mansuetæ, humiles, patientes
efficiuntur. *Tantum valet sermo, qui comitem habet opor-
tationem.* Concludit Didacus Nissenus Fer. 3. Dom. 2. Quo-
drag. §. 1.

CONCEPTUS VIII.

Sponsa in Canticis cap. 5. in Sponsò caput aureum, & manus
aureas deprædicat: *Caput ejus aurum optimum, & manus ejus
formatiles aurea.* Quod caput aurum dicat approbo; caput
enim principalis est pars corporis; ast cur etiam manus dicitur
re-

reas, & ejusdem qualitatis cum capite, quæ tamen solum corporis servæ & instrumenta sunt? S. Gregorius Nisi. per caput intelligit Superiores, Præpositos ac Regentes, manus istorum sunt horum operationes, facta ac gesta, mores ac conversationes; aurum metallum est ubique probatissimum, ac validissimum, quo omnia perficiuntur, obtinentur; si nunc Superior aureus fuerit, probatissimæ conscientiæ, simul & probatissimæ famæ in agendo, & conversando; qui curat, ut manus, capiti sint affines, hoc est, ut opera dictis congruant, qui cum benè loquitur, melius operatur, facile quæcunque in sibi subjectis perficiet, & obtinebit.

Hortor ergo, quocunque modo, ac titulo, Superiores ver- *Epilogus.*
bis Ciceronis pro Milone: *Omnia, quæ vindicaveris in alio, tibi ipsi vehementer fugienda sunt, etiam non modò accusator, sed nè quidem oburgator ferendus est, qui quod in altero vitium reprehendit, in eo ipse deprahendatur.* Finio cum S. Petro ep.
I. cap. 5. *Pascite, qui in vobis est, gregem Dei &c.*
forma facti gregis ex animo.

Amen.

IN FESTO

IN FESTO SS. APOSTOLORUM
PETRI, ET PAULI.

CONCIO TERTIA.

Textus. Vos autem quem me esse dicitis. Matth. 16.

Thema. Si Superior hallucinatur, facile populus seducitur.

Exordium. **P**linius junior lib. 2. ep. 62. docet, ut in corporibus in imperiis gravissimus est morbus, qui à capite descendit. Capite male valente; omnia membra deguent; caput in corpore politico, Superiores, Reges, ac Principes sunt, si hi errant, hallucinantur; subditi populi facile seducuntur, à vero aberrant. Et hæc videtur causa, cur Christus Apostolorum, ut capitum, sententiam exquirat, quid de ipso sentiant, ac judicent; Vos autem quem me esse dicitis? quasi asserat: ut Joannes Chrysostomus scribit Orat. ad Hebræos tom. 5. In vobis res humana nutant, in vobis periclitantur: & quemadmodum vestra cognitio publicum mortalium beneficium, sic vestra inscitia, totius orbis detrimentum est. Recte Superiorum symbolum est oculus, si nunc oculus, Rector aut Præses, tenebrosus, vitiosus est, corpus, subditi tales existunt. Christo affirmante Lucæ cap. 6. Si lumen, quod in te est, tenebre sunt, ipsa tenebra quanta erunt? Audiamus Patres: Publici decoris mater, est mens Regentis, & qualem fuerit dominantis arbitrium, talem parit libertatis aspectum, facilius quippe (si dicere fas est) errare naturam, quam dissimilem sui, Princeps possit formare rempublicam, scribit Cassiodorus lib. 3. cap. 12. Quando profectos in habitu conspexeris negligentes, magis

SS. Patres.

Cassiodorus.

Ephrem.

magno presidio indiges, ne istos sorte imitans, eandem inambulantes viam, docet S. Ephrem in illud Attende tibi cap. 8. *Cætu Doctorum ruente in peccatis, tota civitas patet hostibus indefensa*, habet Hugo Cardin. in cap. 4. *Cantic. Ad subjectos populos decipiendos, multum valet Regis autoritas*, perorat S. Damasce-
nus Orat. 1. de imaginibus, Diabolus adversus eos (Superiores inquam) armatur, majorique fertur insania, quippè cum ex eorum cade, gregis quoque detrimenta sequantur, scribit S. Joan. Chrystostomus hom. 1. in ep. 1. ad Timoth. *Ex Pralatorum ruina, & impia vita, etiam inferiores patiuntur magnam minorationem divina illustrationis, & gratie*, docet Rogerius in Apocalyps. *Per Principes seducuntur & gentes, seductis enim Magistratibus, subditæ populi majorum exemplo perennant*, S. Hieron. in cap. 3. Danielis. *Si quis de populo pereat, solus perit, aut Principis error multos involvit*, inquit S. Bernard. ep. 117. *Regum lapsus pœna populorum, eorum errore periclitamur*, vult S. Ambrosius. *Ita sunt juncta merita Rectorum & plebejorum, ut sæpè ex culpa Pastoris, deterior fiat vita plebejorum*, concludit S. Gregorius lib. 25. Moral. c. 15. *Et iterum prima parte Pastoral. c. 2. Cum Pastor per abrupta graditur, consequens est, ut ad præcipitum grex feratur. Dei auxilio implorato audiamus Conceptus.*

Hugo Cardinal.
 S. Damasce-
 nus.
 S. Chrystos-
 tomus.
 Rogerius.
 S. Hieronym.
 S. Bernard.
 S. Ambrosius.
 S. Gregorius.

CONCEPTUS I.

Vix præfulsit primæva illa lux, Sol, inquam, & à Deo ab omni obscuritate, & tenebris purgatur, priusquam ad ministerium universi orbis destinetur. *Et divisit lucem à tenebris.* Genes. 1. Cur quæso Majestas divina adlaborat, Solem omni ex parte clarum, perlucidum, splendentem, lucere, & irradiare, ac à tenebris ex asse purgare, ac mundare? utique Sol, qui erat futurus Princeps, ac caput omnium Planetarum, symbolum est Regum, Principum, ac Superiorum hujus mundi, docente Christo
 Pars II. (K) Matth.

Confirmatio.

Matth. 5. *Vos estis lux mundi.* Tenebræ symbolum sunt vitiorum, ac pessimorum morum, patet ex verbis Joan. 3. *Dixerunt homines magis tenebras, quàm lucem.* A tenebris ergo Deus Solem, Regentem ac Ducem Planetarum, statim ab interu creationis purgavit, dans documentum: Reges ac Principes mundi, sint à tenebris vitiorum mundi, ac puri: sicut enim Sol obscurato, tenebroso, etiam nigræ, tenebrose sunt reliquæ creaturæ, sic obscurato, obtenebrato vitiis Principe, squalidi in vitio erunt subiecti populi. Sic concludit Philippus Abbas ep. 13. *Prelatus sumo turpitudinis denigrescit, & populus consequenter tenebrescit.*

CONCEPTUS II.

Virga Moysis in terram projecta in serpentem degeneravit venenatissimum, ac voracissimum: *Dixit ergo ad eum, quod est, quod tenes in manu tua? respondit virga, dixitque Dominus: projice eam in terram, projecit, & versa est in colubrum, ita ut fugeret Moyses.* Exodi 4. Et iterum c. 7. *Cum dixerit vobis Pharaon, ostendite signa, dices ad Aaron, tolle virgam tuam, & projice eam coram Pharaone, ac vertatur in colubrum.* Cur virga non in sed extra manum Moysis, in terram, inquam, abjecta, versa est in serpentem, ac colubrum? Per virgam, Regem ac Principem intellige: in virga namque potentia exprimitur, *Assur virga furoris mei.* Per virgam Assur Sennacherib, Dux ac Princeps est intelligendus, commentatur Tirmis in Isaïæ caput citatum: Jam ad intentum nostrum: Si virga, Princeps & Dux in terram abjectus jacet, totus terrenus, cupidus, vitiosus est, serpens venenatus efficitur, subiectos populos inebriens intoxicans, malis suis moribus interimens, & devorans. Est hic Conceptus Oleastri in cap. 4. Exodi: *Virga in terram projecta in serpentem vertitur, quoniam Judex terrena sapientia omnia velut serpens devorat.*

CONCEPTUS III.

Hugo Cardin. in cap. 5. Cantic. docet: *Gracis Rex Basilaui dicitur quasi populi basis, quia debet populum portare*; Apostolos superiores in novo testamento S. Paulus fundamentum, & basim dicit fidelium: *Superadificati super fundamentum Apostolorum*, ad Ephes. cap. 2. Rex etiam arbori, ac ingenti stipiti comparatur, ut patet ex Prophetia Danielis cap. 4. *Arborem, quam vidisti, sublimem, tu es Rex*. Theodoretus in Psal. 44. Reges, *Ecclēsia facies*, appellat: Quid his comparationibus indicare intendunt? Explico mentem meam: facies index salutis est, ex facie agnoscitur, qualiter corporis humani, partes, & membra constituta sint, & valeant. Est facies pallida; infallibiliter infertur, quod malè valeant membra; quam benè Theodoretus Reges, Superiores, facies ac vultus dicit alicujus provinciæ, si enim hi palent, & tetro colore scelerum scatent, & subditi, qui sunt partes, & membra provinciæ, certò certius malè valebunt, in anima, malè audient, scelerati, dissoluti erunt. Arbori proceræ Symbolista inscribit symbolum: *Cominus omnia frangit*. Nempè si arbor alta cadat, & prosternatur, circa circum omnia concutit, confringit, suo casu corruere facit; sic se res habet cum Rege ac Superiore, si hîc cadit in nefanda vitia, in scelera execranda prosternitur, subditos suos unà secum in vitia, ac scelera sternit, ac concutit. Basis ac fundamentum si ruit, experimur totam fabricam superpositam ruere, infringi, concidere, devastari. Sic si Rex, Superior, Præpositus ruit in abominanda crimina, subditus populus unà pariter miserè in eadem vitia ruit, ac labitur: devotio nulla huic est populo, cur? irreligiosus ac indevotus est Dominus. Plebs injustum turpeque lucrum mox insequitur, quam is, qui illum regit omnis justitiæ, ac æquitatis limites transgreditur, per fas & nefas lucrum temporale quærit; in carnalitatiis lutum communiter prolabantur subditi, quando eorum basis in eandem spurcitiem immersa vivit. In praxi videamus.

CONCEPTUS IV.

Jeremias cap. 5. describit casum Jerosolymæ, & tot mille incolarum, ubi ad unum omnes declinaverant à justitia, à veritate, ac pietate: *Quarite vias Jerusalem, & aspiciate, & considerate, & querite in plateis ejus, an inveniatis virum scientem Judicium, & quarentem fidem.* Isaïæ cap. 1. conformiter loquitur. *Facta est meretrix civitas fidelis plena Judicii, Justitia habitavit in ea, nunc autem homicida, argentum tuum conversum est in scoriam, vinum tuum mislum est aqua.* Quomodo ad unum omnes adeo aberraverunt, injusti, scelerati facti sunt: causalem allegat Isaïas citato capite: *Principes tui infames, socii furum, omnes diligunt munera, sequuntur retributiones, pupillo non judicant, & causa vidua non ingreditur ad eos.* Ecce injustitia Principum, ad injustitias traxit omnes Jerosolymæ cives ac subditos.

CONCEPTUS V.

Cives Lyfrenses summo gaudio susceperunt in Urbem suam Paulum & Barnabam; ita legitur Actorum cap. 14. *Levaverunt vocem suam, Lycaonice dicentes: Dii similes facti hominibus descenderunt ad nos, & vocabant Barnabam Jovem, Paulum verò Mercurium.* Paucos post dies eos ejiciunt. *Lapidesque Paulum traxerunt eum ex civitate, estimantes eum mortuum esse.* Eodem capite: non tantum ex civitate, etiam ex omnibus finibus ejiciunt, & eos expellunt: *Ejecerunt de finibus suis.* Quomodo plebs adeo rabida, perversa, ac crudelis effecta est in Apostolos, quos antea tali honore affecerunt? cautius adnectit sacer textus: *Concitaverunt, & Primos civitatis, & excitaverunt persecutionem in Paulum & Barnabam.* Primi, Principes, Præsidēs, & Superiores civitatis, persecutores effecti sunt Apostolorum, & ad calcem malam viam ingreditur populus, plebs ad unum virum, Paulum & Barnabam persequitur.

CON

CONCEPTUS VI.

Ut Sampson captus in carcerem duceretur; subitò fama per totam civitatem innotuit: Dalilam Sampsonem ligasse, ac in manus Principum tradidisse: ut patet Judicum cap. 16. *Dalila vinxit eum*: Hinc mirum, quod de populo Philistæo narrat sacer textus citato libro, ac capite: *Populus videns laudabat Deum suum, eademque dicebat, tradidit Deus noster adversarium nostrum in manus nostras*. Quomodo tam crasse errat totus populus? captivitatem Sampsonis, Idolo suo Dagon adscribens, cum in tota Civitate contraria fama innotuerit: nempe: *Dalila vinxit eum*: Notate: Erraverunt, & hallucinati sunt eorum Principes, ac Superiores: Idolo suo Dagon victoriam adscribentes: *Principes Philistinorum convenerunt in unum, ut immolarent hostias magnificas Dagon Deo suo, & epularentur, dicentes: Tradidit Deus noster inimicum nostrum Sampson in manus nostras*. Hunc errorem immediatè sequitur populus: *Quod etiam populus videns, laudabat Deum suum, eademque dicebat: Tradidit Deus noster adversarium nostrum in manus nostras*. Optimè Diogenes Laertius lib. 7. in vita Zenonis: *Qui Regem erudit, eum, & subditos quoque instruere certum est, nam cuiusmodi fuerit Dux, tales & subditos ut plurimum fieri necesse est*.

CONCEPTUS VII.

Herodis Subditi Christum Salvatorem nostrum esse Joannem Baptistam asserbant: quærit Christus Matth. cap. 16. *Quem dicunt homines esse Filium hominis?* Respondent Apostoli: *Alii Joannem Baptistam*. Non dubito, quin multi ex his, qui Christum Joannem Baptistam esse dixerunt, lineamenta & visoniam S. Joannis in vivis noverint, faciem, corporis staturam, colorem &c. optimè noverint, dissimilis quoad faciem, quoad staturam corporis, quoad loquelam, quoad colorem, Christus est Joanni, non etiam dubito, quin multi ex Judæis, qui Christum

(K) 3

esse

esse Joannem affirmabant, praesentes fuerint, dum Joannes decolatus & occisus fuit, caput in disco, cadaver exanime super pavimentum sanguinem madens, conspexerint, locum, quo sepultum fuit S. corpus, sciverint; mirum ergo, quod nihilominus Joannem vivum credant, Christum esse Joannem adstruant? unde populo tantus error & hallucinatio? errat plebs & populus, errante sic Rege Herode: Herodes Rex asserit: auditis operibus Christi, ipsum esse Joannem Baptistam, Matth. 14. *In illo tempore audivit Herodes Tetrarcha famam JESU, & ait pueris suis: Hic est Joannes Baptista, ipse surrexit à mortuis, & ideo virtutes operantur in illo.* Ita Conceptum concludit Origenes in Catena ad cap. Matth. 15. *Alii Joannem Baptistam: estimationem secuti Herodis.*

Epilogus.

Precor ergo in Superioribus verificetur hortatio S. Pauli ad Timoth. 4. *Exemplum esto fidelium in verbo & conversatione, in charitate, in castitate, ut profectus tuus manifestus sit omnibus.*

Amen.

JULIUS.